

ZAPISNIK
sa 36. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore,
održane 5. maja 2023. godine

Sjednica je počela u 10 sati i 5 minuta.

Sjednici je predsjedavao Jovan Jole Vučurović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali sledeći članovi/ce Odbora: dr Vladimir Dobričanin, dr Srđan Pavićević, Miodrag Lekić i poslanici Milun Zogović i Dragan Bojović, zamjene članova Odbora Jelene Božović i Janka Milatovića, u skladu sa članom 65 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Sjednici nijesu prisustvovali članovi/ce Odbora: Amer Smailović, dr Halil Duković, Ivan Mitrović, Mevludin Nuhodžić, Vesna Pavićević i Genci Nimanbegu.

Sjednici su, u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: Muhamed Gjokaj, član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Zoran Vujičić, član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Biljana Božić, rukovoditeljka Odsjeka za slobodan pristup informacijama u Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama i Emir Dacić, direktor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Sjednici su, u skladu sa članom 67 stav 4 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: Danko Damjanović, generalni sekretar institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Tatjana Radović, generalna direktorica Direktorata za normativno uređenje sistema javne uprave i harmonizaciju propisa u Ministarstvu javne uprave, Fikret Lulanaj, samostalni savjetnik u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava, Zorica Knežević, načelnica u Sektoru IV u Državnoj revizorskoj instituciji, Friederike Wunschmann, savjetnica za vladavinu prava i evropske integracije u Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori i Manja Račić, predstavница NVO "Građanska alijansa".

Sjednicu nijesu pratili predstavnici medija.

Za sjednicu je utvrđen sledeći

DNEVNI RED:

- 1. IZVJEŠTAJ O STANJU ZAŠTITE LIČNIH PODATAKA I STANJU U OBLASTI PRISTUPA INFORMACIJAMA ZA 2021. GODINU;**
- 2. IZVJEŠTAJ O STANJU ZAŠTITE LIČNIH PODATAKA I STANJU U OBLASTI PRISTUPA INFORMACIJAMA ZA 2022. GODINU;**
- 3. IZVJEŠTAJ O RADU FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA ZA 2022. GODINU, SA OSVRTOM NA IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PREPORUKA IZ IZVJEŠTAJA O FINANSIJSKOJ REVIZIJI I REVIZIJI PRAVILNOSTI POSLOVANJA FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA ZA 2020. GODINU, KOJI JE ODBORU ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE DOSTAVILA DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA, BROJ 00-63-8/22-39 OD 1. DECEMBRA 2022. GODINE.**

Prije prelaska na rad po utvrđenom dnevnom redu, na predlog predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode Jovana Jola Vučurovića sjednica je počela minutom ćutanja čime su učesnici izrazili pijetet prema žrtvama nedavnih nesreća u Republici Srbiji- u Beogradu i Mladenovcu.

PRVA TAČKA- IZVJEŠTAJ O STANJU ZAŠTITE LIČNIH PODATAKA I STANJU U OBLASTI PRISTUPA INFORMACIJAMA ZA 2021. GODINU

Uvodne napomene o Izvještaju o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2021. godinu dao je član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama Zoran Vujičić. Saopštio je da su na prvoj sjednici Savjeta Agencije u novom sazivu u avgustu 2022. stavili van snage Mišljenje Agencije vezano za davanje saglasnosti za objavljivanje imena lica koja su se nalazila u samoizolaciji tokom pandemije COVID-19. Zbog odluke o objavljivanju imena lica u samoizolaciji, država će pretrpjeti milionsku štetu iz razloga što je Osnovni sud donio odluku da svako lice sa objavljenog spiska o samoizolaciji bude pojedinačno oštećeno u iznosu od 300 eura. Ocijenio je da je zaštita ličnih podataka jako osjetljiva materija i plaši se da Crna Gora još uvijek nije spremna da na adekvatan način pristupi ovoj problematici.

U 2021. godini Agenciji je pristiglo 109 inicijativa, odnosno zahtjeva za zaštitu prava od strane fizičkih i pravnih lica. Obradeno je 108 predmeta, dok je jedan prenešen za 2022. godinu. Izvršeno je 123 nadzora, od čega 13 redovnih i 83 vanredna, kao i 27 kontrolnih. Agenciji je dostavljeno 13 inicijativa od strane fizičkih lica po osnovu navodne nezakonite obrade ličnih podataka putem vršenja video nadzora, a na osnovu priložene dokumentacije konstatovano je da se radi o instaliranju video nadzora na privatnom posjedu, pa je Odsjek za nadzor upućivao podnosiocima da mogu podnijeti krivičnu prijavu saglasno članu 174 Krivičnog zakonika Crne Gore, dok je članom 183 istog Zakona propisano da se navedeno krivično djelo goni po privatnoj tužbi. U 18 nadzora nije utvrđena nepravilnost, dok su u 78 nadzora kontrolori Agencije utvrdili nepravilnosti i dali rokove za otklanjanje istih. Provjerom postupanja po zapisniku, odnosno kontrolnim nadzorima utvrđeno je da su 24 subjekta nadzora otklonila ukazane nepravilnosti, a tri subjekta to nijesu učinila, pa je Agencija podnijela zahtjeve za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom sudu.

Kada je riječ o slobodnom pristupu informacijama, Vujičić je informisao da je Savjet Agencije zaključio da je u Agenciji nedovoljan broj izvršilaca u oblasti slobodnog pristupa informacijama imajući u vidu konstantan rast broja izjavljenih žalbi. U 2021. godini podneseno je 5.400 žalbi. Od 4.091 riješenog predmeta usvojeno je 3.289 žalbi, od čega je broj usvojenih žalbi kojima je poništeno rješenje prvostepenog organa 1.501, dok je broj usvojenih žalbi zbog povrede pravila postupka, odnosno ćutanja administracije 1.702. Ukupan broj usvojenih žalbi u kojima je donijeta meritorna odluka je 86. U 1.702 slučaja usvojena je žalba zbog ćutanja administracije i naloženo prvostepenom organu da u roku od 15 dana donese rješenje, dok je u 394 predmeta donijeto rješenje kojim se postupak obustavlja zbog ćutanja administracije, jer je podnosilac žalbe povukao žalbu zadovoljan ishodom postupka. Savjet Agencije je u 165 predmeta odbio žalbu kao neosnovanu, jer nije izvršena povreda pravila postupka, a u 406 slučajeva žalba je odbijena kao neosnovana.

Član Savjeta Agencije Zoran Vujičić je ocijenio da je Zakon o slobodnom pristupu informacijama odlična alatka korisna svakom pojedincu, nevladinim organizacijama i medijima u vršenju kontrole i nadzora nad radom institucija. Međutim, Zakon ima ozbiljne manjkavosti koje pojedinci zloupotrebljavaju. Suštinski Zakon ne postavlja nikakva ograničenja šta se može tražiti i koliko zahtjeva lice može podnijeti, što za posledicu stvara mogućnost podnosiocu zahtjeva da u jednom danu podnese veliki broj zahtjeva, kao i mogućnost da traži razne informacije, od trivijalnih do informacija koje su na desetinama hiljada stranica. Zakonski rok za rješavanje po zahtjevu za slobodan pristup informacijama, po članu 31 Zakona o slobodnom pristupu informacijama, je 15 dana, a taj rok se u praksi vrlo često ne ispoštuje zbog procedura koje moraju da se ispoštuju da bi se donijelo na zakonu zasnovano rješenje. S obzirom na ustaljenu praksu da dugogodišnji podnosioci zahtjeva u jednom danu predaju i po 500 zahtjeva, u potpunosti se obesmišljava rok od 15 dana za odlučivanje po zahtjevu. Imajući u vidu da Zakon o upravnom postupku više ne dozvoljava spajanje postupaka kada se radi o istoj pravnoj stvari, prvostepeni organ je dužan da po svakom zahtjevu donese pojedinačno rješenje bez obzira što se radi o istoj pravnoj stvari. U velikom broju prvostepenih organa nijesu sistematizovana radna mjesta za lica koja bi postupala samo po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, a nerijetko se dešava da lice koje je zaduženo za postupanje po

zahtjevima za slobodan pristup informacijama nije pravnik po struci. Da pojedinim podnosiocima zahtjeva nije cilj sama informacija, nego ostvarivanje prava da pokrenu upravni spor i da ostvare imovinsku korist dosuđivanjem troškova postupka u upravnom sporu u iznosu od 200 do 1.079 eura govori činjenica da se većina tužbi podnosi prvog narednog dana po isteku zakonskog roka za odlučivanje. Informisao je da je NVO "Društvo prijatelja biblioteke Njegoš"- Nikšić 30. novembra 2022. podnijela Agenciji 376 žalbi, 20. decembra 2022. godine 1.081 žalbu, a 9. januara 2023. još 1.032 žalbe, što je ukupno 2.489 žalbi zbog ćutanja administracije. Ukoliko bi za svaku tužbu tražili usmenu raspravu čiji troškovi iznose 480 eura, to znači da će se 1.194.000 eura platiti iz budžeta. Tim povodom Agencija je inicirala sastanke sa Upravnim sudom, Advokatskom komorom, Ministarstvom javne uprave, Vrhodnim državnim tužilaštvom i Vrhovnim sudom, a razmišljali su da li ovdje ima elemenata za postupanje Specijalnog državnog tužilaštva. U vezi sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama koji je u skupštinskoj proceduri, saopštio je da Agencija nije učestvovala u njegovoj pripremi, tako da isti sadrži brojne manjkavosti. Zaključio je da zakonsko rješenje koje je odlična alatka za slobodan pristup informacijama počinje da se pretvara u zakonsku pljačku građana Crne Gore, što poslanici Skupštine Crne Gore mogu da spriječe.

U raspravi su učestvovali: predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Jovan Jole Vučurović, član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama Muhamed Gjokaj, generalna direktorica Direktorata za normativno uređenje sistema javne uprave i harmonizaciju propisa u Ministarstvu javne uprave Tatjana Radović i poslanici Milun Zogović, Drgan Bojović, Miodrag Lekić i dr Srđan Pavićević.

Predsjednik Odbora Jovan Jole Vučurović je podsjetio da je Skupština Crne Gore još 2019. godine Zaključkom zahtijevala da se u što kraćem roku pristupi izmjenama Zakona o slobodnom pristupu informacijama čime bi se propisale odredbe o uvođenju instituta zloupotrebe prava, produžavanje rokova odlučivanja i oslobađanje troškova na svim nivoima, ali isto još uvijek nije realizovano.

Član Savjeta Agencije Muhamed Gjokaj je saopštio da se u Izvještaju Agencije za 2017. godinu ukazivalo na zloupotrebu prava na slobodan pristup informacijama. Tada je predlagao da se izmijeni Zakon o slobodnom pristupu informacijama po modelu Zakona u Srbiji, koji je jedan od najboljih zakona o slobodnom pristupu informacijama ili zakona u Hrvatskoj i Sloveniji u kojima je integrisana odredba o zloupotrebi prava na slobodan pristup informacijama. Sada na legalan, ali nelegitiman način pojedinci i određene nevladine organizacije u Crnoj Gori zarađuju ogroman novac. Spremni su da pomognu u izmjenama Zakona, kao što su pomogli da Skupština Crne Gore bude najtransparentnija u regionu. Uvjeren je da Zakonom treba zabraniti zloupotrebu prava na slobodan pristup informacijama. Istakao je da su Vladi Crne Gore mogli predložiti određene eksperte u ovoj oblasti, ukoliko njih nijesu željeli konsultovati.

Generalna direktorica Direktorata za normativno uređenje sistema javne uprave i harmonizaciju propisa u Ministarstvu javne uprave Tatjana Radović je saopštila da je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama koji je u skupštinskoj proceduri neznatno promijenjen u odnosu na verziju koja je ranije bila u skupštinskoj proceduri. Izmjene se tiču odredbi o tajnim i obavještajno-bezbjednosnim podacima, a na isti su dobili pozitivno mišljenje Evropske komisije. Predlog zakona je prošao dvije javne rasprave, a članovi radne grupe bili su i predstavnici Agencije. Predlogom zakona je predviđeno proaktivno djelovanje organa, jer oni ne objavljuju informacije koje su dužni da objavljuju. Opseg informacija koje treba da budu objavljene na sajtovima biće mnogo veći. Predlogom zakona je predloženo produženje roka za postupanje po žalbama na 30 dana. Ukoliko neko podnosi zahtjev za slobodan pristup informacijama radi sticanja imovinske koristi, onda to treba da preispitaju nadležni državni organi, prvenstveno tužilaštvo. Uzrok za veliki broj žalbi ne treba tražiti samo u Zakonu, nego i u neradu državnih organa i ćutanju administracije. Iz tog razloga u Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama nema odredbe o zloupotrebi prava. I u izvještajima Evropske komisije se ocjenjuje da nijesmo dovoljno transparentni i otvoreni, a i zbog stavova nevladinog sektora smatrali su da ne treba uvoditi odredbu o zloupotrebi prava, jer bi to izazvalo suprotan efekat i organi bi još lakše odbijali zahtjeve za slobodan pristup informacijama pozivajući se na zloupotrebu. Uskoro će mijenjati Zakon o upravnom postupku kako bi se omogućilo spajanje postupaka. Potrebno je analizirati i rad Upravnog suda koji je, po podacima iz Izvještaja, donio samo dvije meritorne odluke. Nacionalnim akcionim planom za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu 2023-2024. godina kao jedna od aktivnosti planirana je izrada preporuka za podizanje kvaliteta godišnjeg izvještaja o sprovođenju Zakona o slobodnom

pristupu informacijama. Zaključila je da građani ne treba da trpe u pogledu ostvarivanja prava na slobodan pristup informacijama zbog neodgovornih pojedinaca ili nevladinih organizacija koji zloupotrebljavaju pravo radi ostvarivanja imovinske koristi.

Poslanik Milun Zogović je podsjetio da i pored toga što javna rasprava u upravnom sporu traje dva minuta, to državu Crnu Goru košta od 300 do 500 eura po svakom sporu, a nemamo snage da definišemo da u upravnom sporu ne treba da se sprovodi javna rasprava. Postoje situacije u kojima advokat traži podgoričkim osnovnim školama podatke o zaradama svih zaposlenih da bi mogao da vodi spor, a onda pokreće tužbe za ćutanje administracije, jer mu škole nijesu dostavile podatke. Smatra da je potrebno sistemsko djelovanje putem izmjena Zakona o upravnom sporu i Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Volio bi da se mediji više bave organizacijama koje zloupotrebljavaju pravo na slobodan pristup informacijama.

Poslanik Dragan Bojović smatra da bi u navedenim situacijama moralo da djeluje Tužilaštvo, a bitno je definisati zloupotrebu prava na slobodan pristup informacijama. Imati pravo, znači imati i određenu dužnost, a imati slobodu znači imati odgovornost da se ne ugrožavaju prava drugih. Neophodno je otvoriti dijalog između nadležnih institucija kako bi se usvojila najbolja moguća zakonska rješenja.

Poslanik Miodrag Lekić je istakao da u našem društvu postoji konfuzija u nadležnostima institucija i organa, a riječ je o sistemskom problemu čijem rješavanju treba pristupiti ozbiljno.

Poslanik dr Srđan Pavićević je ukazao da nadležne institucije, u ovom konkretnom slučaju Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama i Ministarstvo javne uprave, moraju mnogo više saradivati i rješavati zajedničke probleme.

Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2021. godinu (sa sedam glasova "uzdržan") nije dobio potrebnu većinu na Odboru.

Na osnovu čl. 69 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa 36. sjednice, održane 5. maja 2023. godine podnio je Skupštini

IZVJEŠTAJ O RAZMATRANJU IZVJEŠTAJA O STANJU ZAŠTITE LIČNIH PODATAKA I STANJU U OBLASTI PRISTUPA INFORMACIJAMA ZA 2021. GODINU

Odbor za ljudska prava i slobode na 36. sjednici, održanoj 5. maja 2023. godine, kao nadležni odbor, razmotrio je Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2021. godinu, koji je Skupštini Crne Gore podnijela Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama.

Nakon uvodnih napomena predstavnika predlagača i rasprave, Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2021. godinu (sa sedam glasova „uzdržan“) **nije dobio potrebnu većinu** na Odboru.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik dr Vladimir Dobričanin, član Odbora.

DRUGA TAČKA- IZVJEŠTAJ O STANJU ZAŠTITE LIČNIH PODATAKA I STANJU U OBLASTI PRISTUPA INFORMACIJAMA ZA 2022. GODINU

Uvodne napomene o Izvještaju o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2022. godinu dao je član Savjeta Agencije Zoran Vujičić. U 2022. godini Agenciji je pristiglo 215 inicijativa, odnosno zahtjeva za zaštitu prava od strane fizičkih i pravnih lica. Obrađeno je 213 predmeta, dok su dva predmeta prenešena za 2023. Izvršeno je 127 nadzora. Od 114 vanrednih nadzora, po osnovu podnijetih zahtjeva za zaštitu

prava sprovedeno je 38, dok je 76 po osnovu podnijete inicijative. Takođe, izvršeno je 13 kontrolnih nadzora. U 82 nadzora kontrolori Agencije utvrdili su nepravilnosti i dali rokove za otklanjanje istih, a kontrolnim nadzorima je utvrđeno da su svi subjekti nadzora otklonili ukazane nepravilnosti. Vujičić je zaključio da je u eri digitalizacije veoma teško sačuvati privatnost i lične podatke.

U oblasti slobodnog pristupa informacijama tokom 2022. godine Agenciji je podnešeno 8.865 žalbi. Od konstitutivne sjednice Savjeta održane 1. avgusta 2022. do kraja godine razdužili su 3.145 predmeta. Istakao je da je po pitanju zloupotrebe prava bio pokrenut postupak protiv jednog advokata koji je u prvom stepenu bio kažnjen od strane Advokatske komore, ali su disciplinski organi u drugom stepenu to odbacili.

U raspravi su učestvovali: generalni sekretar institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Danko Damjanović, član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama Muhamed Gjokaj i predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Jovan Jole Vučurović.

Generalni sekretar institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Danko Damjanović je saopštio da su se u određenim slučajevima građani obraćali Zaštitniku tražeći provjeru postupanja organa u odnosu na pravo na privatnost i prikupljanje podataka o njima. Zaštitnik nije utvrdio nezakonito postupanje organa u odnosu na prikupljanje i obradu podataka o ličnosti. Jedan dio pritužbi odnosio se na dugo trajanje postupka pred Agencijom za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, a Zaštitnik je zaključio da je Agencija pravilno primijenila zakone, dok je u toku nekih postupaka Agencija otklonila nepravilnosti. Zaključio je da je Agencija ažurno postupala po svim zahtjevima Zaštitnika.

Član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama Muhamed Gjokaj je pozvao poslanike da podrže Izvještaj o radu Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama kako bi Agencija svojim radom doprinijela da se riješe uočene anomalije u ovim važnim oblastima i da se oblasti zaštite ličnih podataka i slobodnog pristupa informacijama uredi u najboljem interesu građana.

Predsjednik Odbora Jovan Jole Vučurović je saopštio da ne može imati povjerenje u instituciju na čelu čijeg Savjeta je osoba iz bivšeg režima koji je zloupotrebljavao institucije. Ocijenio je da je bivša vlast činila sve da uguši slobode građana, a učesnici sjednice su bili u prilici da se upoznaju sa nagomilanim i naslijeđenim problemima u Agenciji. Saopštio je da poštuje Agenciju kao instituciju i zaposlene u njoj.

Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2022. godinu (sa sedam glasova “uzdržan”) nije dobio potrebnu većinu na Odboru.

Na osnovu čl. 69 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa 36. sjednice, održane 5. maja 2023. godine podnio je Skupštini

IZVJEŠTAJ O RAZMATRANJU IZVJEŠTAJA O STANJU ZAŠTITE LIČNIH PODATAKA I STANJU U OBLASTI PRISTUPA INFORMACIJAMA ZA 2022. GODINU

Odbor za ljudska prava i slobode na 36. sjednici, održanoj 5. maja 2023. godine, kao nadležni odbor, razmotrio je Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2022. godinu, koji je Skupštini Crne Gore podnijela Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama.

Nakon uvodnih napomena predstavnika predlagača i rasprave, Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2022. godinu (sa sedam glasova „uzdržan“) **nije dobio potrebnu većinu** na Odboru.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik dr Albin Ćeman, član Odbora.

TREĆA TAČKA- IZVJEŠTAJ O RADU FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA ZA 2022. GODINU, SA OSVRTOM NA IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PREPORUKA IZ IZVJEŠTAJA O FINANSIJSKOJ REVIZIJI I REVIZIJI PRAVILNOSTI POSLOVANJA FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA ZA 2020. GODINU, KOJI JE ODBORU ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE DOSTAVILA DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA, BROJ 00-63-8/22-39 OD 1. DECEMBRA 2022. GODINE

Uvodne napomene o Izvještaju o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2022. godinu dao je direktor Fonda Emir Dacić. Istakao je da je Izvještaj dostavljen Skupštini blagovremeno i u njemu su date opšte napomene, pregled aktivnosti Upravnog odbora, finansijski izvještaj i podaci o raspodjeli sredstava projektima u 2022. Javni konkurs za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata za podršku aktivnostima iz člana 36 stav 1 Zakona o manjinskim pravima i slobodama za 2022. godinu raspisan je 13. juna 2022, a rok za prijavu projekata bio je do 30. juna. Komisija za vrednovanje projekata je nakon provjere prijavljenih projekata sačinila Predlog odluke za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i utvrdila da je na Javni konkurs pristiglo 355 blagovremenih projektnih prijava, od kojih je 269 ispunilo uslove, dok 86 prijava nije ispunilo uslove Javnog konkursa. 11. novembra 2022. godine donijeta je Odluka o raspodjeli sredstava kojom je podržano 195 projekata u iznosu od od 1.049.723 eura. Budući da je Odluka o raspodjeli sredstava donesena krajem godine, a rok za realizaciju projekata je od šest mjeseci do godinu dana, u Izvještaju za narednu godinu biće sadržani podaci o realizaciji projekata, kao što su u ovom Izvještaju, na interesovanje poslanika, sadržani podaci o realizaciji projekata iz 2021. Posebno je istakao aktivnosti koje je Fond preduzeo prema korisnicima sredstava koji nijesu ispoštovali ugovorene obaveze. Fond svim korisnicima sredstava blagovremeno upućuje zahtjeve za dostavljanje konačnog izvještaja u roku definisanom ugovorom. Ukoliko nakon toga korisnici ne dostave izvještaje ili ne dostave prihvatljive izvještaje upućuje im se obavještenje o raskidu ugovora i zahtjev za povraćaj sredstava ili dijela sredstava koji su neadekvatno pravdani. U 2022. godini povraćaj sredstava na račun državnog budžeta izvršilo je 18 korisnika sredstava Fonda u iznosu od 19.306,69 eura, što je potvrđeno uplatnicama. Prema korisnicima sredstava Fonda koji nakon upućenog zahtjeva nijesu izvršili povraćaj sredstava ili dijela sredstava koji su neadekvatno pravdani, pokrenut je postupak pred sudskim organima. Do momenta podnošenja Izvještaja, u sudskim predmetima gdje je Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava tužilac pokrenuto je 16 sudskih postupaka čija je vrijednost 80.470, 12 eura.

Dacić je podsjetio da je Fond blagovremeno, 15. jula 2022. godine dostavio Državnoj revizorskoj instituciji Izvještaj o realizaciji preporuka sa pratećom dokumentacijom. Fond je izvijestio da je od 51 preporuke realizovao 37, djelimično realizovao dvije, da su četiri u fazi realizacije, jedna nije primjenjiva, a sedam preporuka nije dospjelo na realizaciju.

U raspravi su učestvovali: državna revizorka, načelnica u Sektoru IV u Državnoj revizorskoj instituciji Zorica Knežević i samostalni savjetnik u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava Fikret Lulanaj.

Državna revizorka, načelnica u Sektoru IV u Državnoj revizorskoj instituciji Zorica Knežević je informisala o ključnim podacima sadržanim u Izvještaju o realizaciji preporuka iz Izvještaja o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu. Podsjetila je da je prethodno bilo izraženo negativno mišljenje na finansijsku reviziju i negativno mišljenje na reviziju pravilnosti poslovanja Fonda. Fond je blagovremeno dostavio Plan za realizaciju preporuka, kao i Izvještaj o realizaciji preporuka sa pratećom dokumentacijom nakon čega je revizorki tim, u skladu sa smjernicama za izradu, praćenje i kontrolu realizacije preporuka Državne revizorske institucije, izvršio kontrolu realizacije preporuka. Utvrđeno je da je Fond realizovao 14 preporuka, jedna nije realizovana, za osam preporuka nijesu mogli utvrditi status zbog nedostatka dokumentacije, dok veći broj preporuka koje su djelimično realizovane (23) ili su u fazi realizacije (pet) zahtijeva dalje praćenje. S obzirom na to da se veći dio izdatih preporuka odnosio na finansiranje projekata, saopštila je da je utvrđeno da je Fond preduzeo određene aktivnosti na realizaciji datih preporuka, donio je interna pravila za monitoring i evaluaciju projekata, kao i uputstvo kojim je korisnicima približio način pravdanja troškova realizacije projekata. Takođe, Fond je počeo sa aktivnostima upozoravanja korisnika sredstava

o neispunjavanju ugovorenih obaveza, obavještenja o mogućem raskidu ugovora i zahtjevima za povraćaj neopravdanih sredstava. Imajući u vidu da u periodu provjere realizacije preporuka nije bila izvršena raspodjela sredstava za finansiranje projekata za 2022. godinu nijesu mogli izvršiti provjeru primjene internih akata, što će realizovati u narednom periodu. Zaključak Kolegijuma je da državni revizori izvrše dodatnu terensku kontrolu 37 preporuka koje zahtijevaju dalje praćenje, sačine zapisnik i izvijeste nadležni Kolegijum najkasnije do 15. novembra 2023.

Predstavnik Ministarstva ljudskih i manjinskih prava Fikret Lulanaj je naglasio da je Crna Gora odlučna da zaštiti prava svih njenih građana. Pravima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori se bavi nekoliko institucija, a među njima je i Fond koji izdvaja značajna sredstva za unapređenje položaja manjinskih naroda.

Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2022. godinu Odbor jednoglasno (sa sedam glasova "za") podržao.

Na osnovu čl. 69 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa 36. sjednice, održane 5. maja 2023. godine podnio je Skupštini

IZVJEŠTAJ O RAZMATRANJU IZVJEŠTAJA O RADU FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA ZA 2022. GODINU

Odbor za ljudska prava i slobode na 36. sjednici, održanoj 5. maja 2023. godine, kao nadležni odbor, razmotrio je Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2022. godinu, koji je Skupštini Crne Gore podnio Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Takođe, na istoj sjednici Odbor za ljudska prava i slobode je razmotrio Izvještaj o realizaciji preporuka iz Izvještaja o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu, koji je Odboru za ljudska prava i slobode dostavila Državna revizorska institucija, broj 00-63-8/22-39 od 1. decembra 2022. godine.

U uvodnim napomenama direktor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava saopštio je:

- da je Izvještaj dostavljen Skupštini blagovremeno i u njemu su date opšte napomene, pregled aktivnosti Upravnog odbora, finansijski izvještaj i podaci o raspodjeli sredstava projektima u 2022;
- da je Javni konkurs za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata za podršku aktivnostima iz člana 36 stav 1 Zakona o manjinskim pravima i slobodama za 2022. godinu raspisan 13. juna 2022, a rok za prijavu projekata bio je do 30. juna;
- da je Komisija za vrednovanje projekata nakon provjere prijavljenih projekata sačinila Predlog odluke za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i utvrdila da je na Javni konkurs pristiglo 355 blagovremenih projektnih prijava, od kojih je 269 ispunilo uslove, dok 86 prijava nije ispunilo uslove Javnog konkursa;
- da je 11. novembra 2022. godine donesena Odluka o raspodjeli sredstava kojom je podržano 195 projekata u iznosu od od 1.049.723 eura;
- da je Odluka o raspodjeli sredstava donesena krajem godine, a rok za realizaciju projekata je od šest mjeseci do godinu dana, te će u Izvještaju za narednu godinu dati podatke o realizaciji projekata, kao što su u ovom Izvještaju, na interesovanje poslanika, sadržani podaci o realizaciji projekata iz 2021;
- da je Fond preduzeo aktivnosti prema korisnicima sredstava koji nijesu ispoštovali ugovorene obaveze na način da svim korisnicima sredstava blagovremeno upućuje zahtjeve za dostavljanje konačnog izvještaja u roku definisanom ugovorima, a ukoliko nakon toga korisnici ne dostave izvještaje ili ne dostave

prihvatljive izvještaje upućuje im se obavještenje o raskidu ugovora i zahtjev za povraćaj sredstava ili dijela sredstava koji su neadekvatno pravdani;

- da je u 2022. godini povraćaj sredstava na račun državnog budžeta izvršilo 18 korisnika sredstava Fonda u iznosu od 19.306,69 eura, što je potvrđeno uplatnicama;
- da je prema korisnicima sredstava Fonda koji nakon upućenog zahtjeva nijesu izvršili povraćaj sredstava ili dijela sredstava koji su neadekvatno pravdani pokrenut postupak pred sudskim organima i da je do momenta podnošenja Izvještaja, u sudskim predmetima gdje je Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava tužilac pokrenuto 16 sudskih postupaka čija je vrijednost 80.470, 12 eura.

U vezi sa realizacijom preporuka Državne revizorske institucije, načelnica u Sektoru IV u Državnoj revizorskoj instituciji je informisala:

- da je u Izvještaju o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu izraženo negativno mišljenje na finansijsku reviziju i negativno mišljenje na reviziju pravilnosti poslovanja Fonda;
- da je Fond blagovremeno dostavio Plan za realizaciju preporuka, kao i Izvještaj o realizaciji preporuka sa pratećom dokumentacijom nakon čega je revizorski tim, u skladu sa smjernicama za izradu, praćenje i kontrolu realizacije preporuka Državne revizorske institucije, izvršio kontrolu realizacije preporuka;
- da je utvrđeno da je Fond realizovao 14 preporuka, jedna nije realizovana, za osam preporuka nijesu mogli utvrditi status zbog nedostatka dokumentacije, dok veći broj preporuka koje su djelimično realizovane (23) ili su u fazi realizacije (pet) zahtijeva dalje praćenje;
- da se veći dio izdatih preporuka odnosio na finansiranje projekata. Utvrđeno je da je Fond preduzeo određene aktivnosti na njihovoj realizaciji, jer je donio interna pravila za monitoring i evaluaciju projekata, kao i uputstvo kojim je korisnicima približio način pravdanja troškova realizacije projekata. Takođe, Fond je počeo sa aktivnostima upozoravanja korisnika sredstava o neispunjavanju ugovorenih obaveza, obavještavanja o mogućem raskidu ugovora i zahtjevima za povraćaj neopravdanih sredstava;
- da u periodu provjere realizacije preporuka nije bila izvršena raspodjela sredstava za finansiranje projekata za 2022. godinu, pa državni revizori nijesu mogli izvršiti provjeru primjene internih akata, što će realizovati u narednom periodu i
- da je Zaključak Kolegijuma DRI da državni revizori izvrše dodatnu terensku kontrolu 37 preporuka koje zahtijevaju dalje praćenje, sačine zapisnik i izvijeste nadležni Kolegijum najkasnije do 15. novembra 2023.

Nakon uvodnih napomena predstavnika predlagača i rasprave, Odbor je jednoglasno (sa sedam glasova “za”) podržao Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2022. godinu i odlučio je da predloži Skupštini da, saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, donese sledeći

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2022. godinu.
2. Skupština Crne Gore ocjenjuje da Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava svojim aktivnostima u kontinuitetu doprinosi očuvanju i razvoju nacionalnih, etničkih, kulturnih, jezičkih i vjerskih posebnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.
3. Imajući u vidu dugogodišnje kritike na račun nedovoljnog monitoringa i evaluacije projekata podržanih od strane Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Skupština pozdravlja aktivnosti koje je Fond u 2022. godini preduzeo prema korisnicima sredstava koji nijesu ispoštovali ugovorene obaveze, što je rezultiralo povraćajem sredstava na račun državnog budžeta u iznosu od 19.306,69 eura od strane 18 korisnika, što je potvrđeno uplatnicama. Takođe, Skupština smatra značajnom informaciju da je prema korisnicima sredstava Fonda koji nakon upućenog zahtjeva nijesu

izvršili povraćaj sredstava ili dijela sredstava koji su neadekvatno pravdani, pokrenut postupak pred sudskim organima i da je do momenta podnošenja Izvještaja o radu Fonda za 2022. godinu, u sudskim predmetima gdje je Fond tužilac pokrenuto 16 sudskih postupaka čija je vrijednost 80.470,12 eura.

4. Skupština izražava zadovoljstvo činjenicom da je Fond ozbiljno shvatio preporuke Državne revizorske institucije i blagovremeno preduzeo aktivnosti na njihovoj realizaciji, o čemu svjedoče podaci da je od 51 preporuke Fond realizovao 14 preporuka, jednu nije realizovao, za osam preporuka državni revizori nijesu mogli utvrditi status zbog nedostatka dokumentacije, dok veći broj preporuka koje su djelimično realizovane (23) ili su u fazi realizacije (pet) zahtijeva dalje praćenje.
Skupština posebno značajnim smatra aktivnosti Fonda na ispunjavanju preporuka koje su se odnosile na finansiranje projekata u kom pravcu su usvojena interna pravila za monitoring i evaluaciju projekata i uputstvo kojim je korisnicima približen način pravdanja troškova realizacije projekata, čiju primjenu će državni revizori kontrolisati naknadno.
5. Skupština ohrabruje Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava da u predstojećem periodu preduzme dodatne aktivnosti na realizaciji preostalih preporuka Državne revizorske institucije kako bi u izvještaju ove institucije koji se očekuje do 15. novembra 2023. godine bilo konstatovano bolje stanje u ovoj ustanovi.
6. Skupština Crne Gore će Zaključak dostaviti Fondu za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava, savjetima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, Ministarstvu evropskih poslova, Državnoj revizorskoj instituciji i Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik dr Srđan Pavićević, član Odbora.

Sjednica je završena u 12 sati i 5 minuta.

**ZAPISNIK SAČINILA
SEKRETAR ODBORA**

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

Jovan Jole Vučurović